

Dr. İlhan ÖZDİLEK — Teşekkür ederim Sayın Başkan, Değerli Konuklarımız ve Kıymetli Meslektaşlarım,

İnsanın yaşamında doğa ile ilişkiler çok önemli yer tutar. Bu ilişkiler, insanın yaratıldığı günden bugüne kadar süregelmiş, gerek insanın beyinsel gücü ve fonksiyonları, gerek sayısındaki artış ile boyutlarını devamlı geliştirmiştir.

Haritacılık insan-doğa ilişkilerinin yarattığı mesleklerden biridir. Üzerinde yaşadığımız yer yuvarlağının büyüklüğünü, biçimini, üzerindeki ayrıntıları, bunların birbirleriyle çeşitli ilişkilerini ve bu arada insanın yarattığı değişik değer kavramlarını bir arada inceleyebiliriz.

Amacı da, sonuçta kuşkusuz insanın yüceliği, refahı ve mutluluğudur.

Harita ve kadastro mühendisliğinin ülkemizdeki yeri, işlevi ve potansiyelinin incelenmesi, burada tartışılması, yapabildiklerimizle yapabileceğimizi ortaya çıkartmak, sonuçta ülkemizin refahı, ulusumuzun mutluluğunu artırmak amacını gütmektedir.

Konunun ayrıntısına girmeden önce açık kalplilikle şu hususu vurgulamakta yarar ve gerek görmekteyim. Haritacılık biliminde ve uğraşında dünya düzeyinde ün yapmış, en sıkıntılı günlerimizde, en büyük sınavları vermiş bir ülke ve ulusuz. Bunu bilmek ve bununla övünmek hakkımızdır.

Ancak, çağdaş bilim düzeyinden geri kalmamak ve burada dile getirilen sorunları da çözümlenebilmek için çalışmak zorunda olduğumuzu gözden uzak tutmamamız da gerekir.

Haritacılık mesleğini diğer mühendislik bilimlerinden ayıran bazı önemli farklar olduğunu, hatta bu farkların bizlerin kişisel yapımıza sinip, bizi diğer meslektaşlarımızdan ayırdığını hepimiz gözleriz ve biliriz.

Acaba bu farklılıklar nelerdir? Haritacılık mesleği öncelikli bir meslektir. Başta yeryüzü ile ilgili olmak üzere savunma, kadastro, kentsel, kırsal alan düzenlemesi, ulaşım, iletişim ve sair pek çok meslek uygulamalarında çalışmaların ilk adımını oluşturmuştur. Bu çalışmaların projelerinin hazırlanması ve özellikle doğaya uygulanma dönemlerinde de etkinliğini sürdürmektedir.

Bu özelliğin haritacılık faaliyetlerinden yararlanan, az önce sıra halinde belirtilen tüm mesleklerde açık seçik bilinmesi gereklidir.

Burada bir eğitim, tanıtma, meslekler, meslek odaları arasındaki iletişim sorunu ortaya çıkmaktadır.

Meslek ürünlerimiz maddi ve manevi büyük emekle ve masraflarla elde edildikleri halde, bunu gösterir nitelikte değildir. Ya bir dizi sayı, ya çizgiler, delikli kartlar ya da fotoğraflar üretilmiştir. Böylece de, mesleğimizin kendisini tanıtma gücü, albenisi zayıftır. Bu özellik psikolojik bakımdan özellikle meslek erbabımızın istihdamı konusunda olumsuz sonuçlar yaratmakta ve yine karşımıza tanıtma, eğitim gerekliliğini çıkarmaktadır.

Tek bir proje, plansız, haritasız yürütülemez. Gerçekleşen her projedeki büyük katkısına ve ilk adımına karşılık, haritacılık hiçbir zaman ön planda anılmaz. Her biten tesisin açılış töreninde adsız kahraman haritacı, başka bir dağda yapılacak yeni tesislerin ilk ahnterlerini dökmektedir.

Hemen her köşede haritacılık önce askeri amaçlarla kullanılmaya başlanmış, bu nedenle askeri kurumlar konuya sahip çıkmışlardır.

Daha sonra sivil amaçlı kullanım gereksinimleri duyulup uygulama alanları geliştikçe kısmen yavaş yavaş bu kuruluşlara hizmet kaymıştır.

Bu açıdan ülkemizdeki duruma kısaca bir göz atacak olursak, harita üretimiyle yükümlü görevli iki kuruluşumuzdan birinin ve araç-gereç bakımından en iyi biçimde donatılmış olanının halen askeri kurum olduğunu görürüz. Burada hizmet faaliyetlerinin heüz ülkemizde sivil sektöre yeterince kaydırılmamış olması olgusuyla karşılaşılmalıdır.

Haritacılık ürünleri ülke savunulmasıyla, ürünün cinsine göre değişik düzeylerde ilgilidir. Bu nedenlerle de, değişik gizlilik derecelerini taşırlar. Bir belgenin, bilginin gizlilik derecesi taşınması demek, o belgenin kullanılmasının belli derecelerde kontrol altında tutulması, daha açık deyişle kullanılmak üzere elde edilmesinin zorlaştırılması demektir.

Burada ülke savunulması ile ülke kalkınması konularında haritacılık belge ve bilgilerinin kullanılma alanı açısından çok önemli ve hassas bir denge durumuyla karşılaşmaktadır. Bu dengeğin hangi tarafa olursa olsun ağır basması, bozulması, ülke çıkarları açısından zararlıdır.

Yapılacak şey, çağdaş bilgi düzeyi ve teknolojik olanaklar göz önünde tutularak neyin, ne kadar gizli olacağını yeniden saptanmasıdır.

Bu Kurultay süresince yapılan bilimsel açıklamalarda izlendiği, ayrıca sunulan ve Kurultay kitabında yayımlanan, yayımlanacak olan bildirilerde okunacağı gibi, günümüz teknolojisi ile mevki tayininin yahut uzaydan alınan görüntülerle detay saptanmasının problem olmaktan çıktığı görülmektedir.

Böyle bir dönemde eğitim ve uygulama amacıyla sayısal değer, harita, hava fotoğrafının tedarikinin gizlilik derecesi nedeniyle çok zor işlemesi, kanımca mesleğin kullanılmasını ve olanaklarından yararlanılmasını kısıtlamaktadır; yani yararlı değil, zararlıdır. Bu konu, yetkililerce en yakın gelecekte ele alınmaya değer görülmektedir.

Haritacılık, devlet otoritesi ve hukukun temsilcisidir. Tüm tapu ve kadastro hizmetlerinin ana ruhu, felsefesi budur. Bu özelliği nedeniyle noksansız, ülke çapında tamamlanmış, yaşayan, güncelliğini koruyan, hassas, standartları belli, kontrollü olmak zorundadır.

Kamu kurumları ile özel kuruluşlar tarafından üretilen bilgi ve belgelerin şekil, doğruluk, duyarlılık bakımından standartlara ve birbirlerine uygunluğunun sağlanması gerekli, çok önemli bir husustur. Bu husus, yetkili bir kontrol sisteminin kurulmasını gerektirmektedir.

Haritacılık standartlar mesleğidir. Ölçümlerde, hesaplamada, çizimde, basımda, tanımlarda belli standartlara sahip bulunulmalı ve bu standartlara uyulmalıdır. Aslında bu konuda çok iyi durumda olduğumuz söylenemez. Henüz mesleğimizin adı bile "Harita kadastro Mühendisliği"dir. Harita mühendisliği, ölçme mühendisliği, jeodezi fotogrametri mühendisliği kavramları arasında gerçek yerini bulamamıştır.

Deyim ve kavram kargaşası diye bir olay yaşandığı hepimizce bilinmektedir. Mün-

hani, düzeç eğrisi, izohips, kontur, eşyüksekti eğrisi, düzeç eğrisi... gibi deyimler bir tel kavram anlatmaktadır ve buna herhalde dil zenginliği de denilemez.

Bu konuda öğretim ve uygulama kurumlarına kanımca acil ve önemli görevler düşmektedir.

Haritacılık ölümsüz ve doyumsuz bir meslektir. Doğa iç ve dış etkenlerle ayrıca insan eliyle devamlı değişmektedir. Buna bağlı olarak da haritacılık hizmetleri çağdaş ve güncel olabilmek için durmadan devam ettirilmek zorundadır. İnsanın gereksinimleri durmadan artmaktadır. Bu özellikler, haritacılıkta az önce belirttiğim değişme sonucu devingenliğin ötesinde bir de estetik, duyarlılık, hızlılık, değişik amaçlara yöneliklilik, kolay kullanılabilirlik gibi hizmeti ve ürünleri geliştirme zorunluluğunu doğurmaktadır.

Haritacılıkta kullanılan aletlerden oluşan alet parkı çok pahalıdır. Uçuculukta matbaacılığa, arşivciliğe kadar çok değişik meslek dallarının uygulamalarını içeren haritacılık faaliyetlerinde kullanılan araç, gereç, malzeme çok çeşitlidir ve bunlar çok hassastır. Kullanımları, bakım ve onarımları özel eğitim ister. Bu özellik, bu tür aletlerin araç ve gerecin belli merkezlerde alet parkları olarak toplu bulunmalarını, kapasitelerinden tam yararlanılmasını, bütün ülke gereksinimine cevap verecek nitelikte işletilmesini gerekli kılmaktadır.

Bu sorun, gerek eğitimde, gerek üretimde ciddi organizasyon, işletmecilik, kurumlararası koordinasyon ve dayanışma sorununu doğurmaktadır.

Haritacılığın öğretimi, eğitimi, uygulaması zordur. Haritacılık ana ve yan meslek dalları ile elemanlarında farklı özellikler gerektiren bir meslektir. Her şeyden önce haritacının gözü, dizi, midesi ve sinir sisteminin sağlıklı olmak zorundadır. Doğal koşulları getireceği zorluklara dayanıklı, manipülasyonu kuvvetli, sabırlı, sanatkar ruhlu, matematik kafalı insandır haritacı. Bu niteliklere sahip insanı seçmek ve yetiştirmek özellikle öğretim kurumlarımızın yükleneyeceği önemli bir husustur.

Bünyelerinde çok değerli araç-gereç ve malzeme bulunduran kurumların da bu konuda yükleneyeceği sorumluluklar büyüktür.

Hata ve hassasiyet kavramları mesleğidir haritacılık. Hiçbir mühendislik dalında bizim mesleğimizdeki gibi duyarlılık (prezisyon) kavramı, kontrolü yoktur. Bu özelliğin bilhassa farklı kurumlar ve kişiler tarafından üretilen bilgi ve belgelerde standartlara uygunluk açısından kontrol sistemlerine kavuşturulması gereklidir.

Son olarak da, çok önemli bilgi bankası ve arşiv mesleği olması özelliğini belirtmek istiyorum. Üretilen mal sayısal, çizgisel, fotografik bilgi ve belgelerin her zaman en uygun biçimde kullanılmaya hazır halde saklanması, gerekli olanlara zamanla gelen yeniliklerin işlenmesi ve güncel halde tutulmaları mesleğimizin ana görevlerinden biridir.

Böylece zaman ve emek kaybı olmadan aynı bölgelerde aynı amaçlı çalışmalarını tekrar tekrar yapmadan, üretilmiş bilgi ve belgeleri kullanma olanağı sağlanır. Bu husus,

iyi organizasyon, sıkı işbirliği ve kontrol mekanizması olayıdır.

Sıraladığım bu özellikler, bir yandan mesleğimizi karakterize ederken, diğer yandan meslek sorunları dediğimiz problemlerin de ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Şimdi isterseniz, meslek faaliyetlerimizin oluşumunu ve bu meslekle ilgili sorunların ortaya nasıl çıktığını kısaca gözden geçirelim:

Her konuda olduğu gibi, haritacılık uğraşında da arz-talep kanunu geçerlidir. Değişik etkenlerin sonucu belli hizmetlere gereksinim duyulur, bu gereksinimi karşılamak üzere hizmetler üretilir ve bu sistem döner gider.

Bu arada arz ve talep unsurları arasında da çok önemli bir denge olayı doğar. Hizmetlerin üretilmesi, az önce belirtildiği gibi kapalı bir sistem içinde oluşur. Bu sistem içinde insan, araç-gereç, teşkilatlanma, teknoloji ve kuramsal kavramlar üretim faaliyetinin temel unsurları olup, birbirleriyle sıkı ilişkiler içerisindedir.

Bu ilişkilerden herhangi bir zayıflar veya kopacak olursa sistemin iç dengesi bozulur. Dengeli kurulmuş ve işleyen meslek faaliyetleri arz olayını oluşturur ve dışarıdan gelen talep olayını dengeli biçimde karşılayacak durumdadır.

Talep olayı, faaliyetleri yaratan dış uyanıcı gücü oluşturmaktadır. Talebin miktarı, niteliği, hızı, kalitesi, ekonomik olması, zamanlanması gibi özellikleri arzın niceliğini ve niteliğini doğrudan doğruya etkiler.

Bu uyarıların değişik meslek uygulamaları sırasında haritacılığa tuyulacak gereksinimleri çağdaş, teknolojik nitelikte ve duyulacak bütün gereksinim alanlarını da karşılayacak nicelikte olmasının sağlanması gerekmektedir.

Bu gerçek çok önemli bir sonucu ortaya çıkarmaktadır. Haritacılık faaliyetlerinden yararlanan mesleklerde bu faaliyetlerin rolü, sağladığı yararlar, uygun yöntemleri mutlak bilinmelidir. Bu, başta kendi mesleğimizin dışındaki mesleklerin eğitim dönemlerinde haritacılığın tanıtılması sorunudur bir bakıma.

Şunu hemen belirtmek gerekir ki, bugün ülkemizde örneğin mimarlık, şehir bölge planlama, jeoloji, maden, petrol, ziraat mühendisliği gibi mesleğimizin dışındaki mesleklerin öğretimi sırasında belirtilen bu konuya gerekli önem ve özen gösterilmemektedir. Sonuç, arz olayını doğuracak, gereksinim olayının yeterince oluşmamasıdır. Üretim faaliyetini organize olmaya, istek, sunu dengesini kuracak üretime zorlamamasıdır.

Hep birlikte çalıştığımız ve yakından tanıdığımız üretici kurumlardaki halen görevli olan veya ayrılmış, aktif, pilottan, navigatörden başlayarak matbaacılığa kadar değişik branşlarda uzman personel sayısını, sahip olduğumuz uçakları, optik, elektronik ölçme aletlerimizi, fotogrametrik değerlendirme aletlerimizi, katografya olanaklarımızı, baskı makinelerimizi, sayı ve kapasite olarak bir gözden geçirelim. Acaba üretimimiz bu kapasite olanaklarımızla dengeli midir?

Üretim faaliyetlerindeki dengeyi iç ve dış etkenler oluşturmaktadır. İç etkenler, az önce belirtilen insan, alet, teşkilat, kural teknoloji den oluşan beş unsurdur.

Dış etkenler, başta faaliyette duyulan gereksinim niceliği, niteliği olmak üzere doğal koşullar, para, kredi, iş ulaşım zorluğu, kurumlararası iletişim, zamanlama, istek biçimi, eğitim, bilinçlenme, servis, teşhir, değişik kaynaklar, arşiv, güvenilirlik, standartlaşma, gizlilik, katma değer, maliyet, ekonomi, amaca yeterlilik ve daha çok değişik faktörler şeklinde sayılabilir.

Haritacılık sektöründe üretilen faaliyetlerin ülke gereksinimini yeterince karşılayamadığını hepimiz biliyoruz ve bu Kurultay süresince dile getirilen çeşitli aksaklıkları dinliyoruz ve dinleyeceğiz.

Şimdi az önceki soruma tekrar dönmek istiyorum. Üretimimiz, kapasitemizde ve gereksinimimizle orantılı mıdır, değilse aksaklıklar nereden kaynaklanmaktadır?

Bu sorunun yanıtını iç ve dış etkenlerin kendi aralarındaki ilişkilerindeki gelişimindeki bozukluklarda aramaktan başka yolumuz ve şansımız yoktur. Bunun için, faaliyetleri düzenleyen yasalar ve teşkilatlanma konuları başta olmak üzere meslek faaliyetlerinin iç etkenlerinin yeniden ele alınarak düzenlenmesi, bu arada dış etkenlerin de söz konusu arz-talep dengesini oluşturacak biçimde olgunlaşmasını sağlayacak önlemlerin

araştırılması gereklidir.

Saygılarımla arz ederim. (Alkışlar)

Başkan — Sayın Doktor Özdilek'e özellikle kısa konuşmasından dolayı teşekkür ederiz.

Şimdi 10 dakika kadar ara verelim, ondan sonra da bu konudaki sorular ve yanıtlar ile tartışmaların sürdürülmesine devam edelim.

(Oturuma 10 dakika ara verildi.)

Başkan — Soruları olanlar önce teker teker sorularını alalım. Kürsüden soruları soralım ve soruları topladıktan sonra bunları yanıtlayalım. Evet, önce Sayın Nazmi Bey.

Nazmi ARSLAN (İller Bankası Harita Dairesi Başkanı) — Sayın Meslektaşlarım, hepinizi saygıyla selamlarım.

Efendim, not alma imkânım olmadığı için aklımda kaldığı kadarıyla Sayın Başkan da müsaade ederlerse sorularıyla beraber bazı açıklamalarda bulunacağım.

Başkan — Buyurun efendim.

Nazmi ARSLAN — Efendim, Sayın Yiğit Adiloğlu Bey, konuşmasıyla ilgili olarak bir kere şunu peşinen söyleyeyim ki, tüm konuşmacılar hakikaten mesleğimizin en hassas, en ilgi çekici, en can alıcı noktalarına değindiler, konuşmaların tümüne bütün kalbimle katılıyorum, kendilerini tebrik ederim.

Bu arada bir iki ufak konu var, Sayın Yiğit Adiloğlu Bey, halihazır haritalardan bahsettiler. Halihazır harita üreten yegane müessese İller Bankası'dır.

Yanlış hatırlamıyorsam, İstanbul Yıldız Üniversitesinde yapılan bir seminerde bunun böyle olmadığını, bu sözün yanlış olduğunu, aslında yapılan haritaların 1/1000 ölçekli, standart, topografik haritalar olduğunu ifade etmiştik, hatta bunun böyle olduğunu kadastral Lafında söylemiştik; kadastrocular bilirler, orada bizim arkadaşlarımız var.

Fakat, bir lafı bir yere yerleştirdiniz mi bu yerleşir, bilemiyoruz, biz öyle dedik, gene geldik, 1973'te halihazır harita denilen standart topografik haritaların, bütün devlet dairelerinin yaptığı haritaların, 2500 ve daha büyük ölçekli haritaların belirli bir standartta yapılması için Devlet Planlama Teşkilatının öncülüğünde hazırlanan ve bugün geçerli olan yönetmelikte "halihazır" harita lafı yoktur; bunu Sayın Yiğit Adiloğlu Bey de bilir.

Bunu böyle söyledikten sonra bir de karmaşadan bahsettiler. Karmaşanın ne olduğunu anlayamadım. Bugün dairemizce demeyeyim de, dairemizce yaptırılan haritaların ne gibi karmaşık tarafı var, haritanın hangi tarifine uymuyor, ne eksiği var, ne fazlası var; lütfen kendilerinden bu hususu açıklamalarını rica ediyorum.

Sayın arkadaşımın özel sektördeki konusundaki derterine ben de katılıyorum, ben de özel sektörden geldim; ama yıllar evvel, 1957-1958 yıllarında.

Sayın Andaç Beye şunu hatırlatmak isterim, 1982 yılına kadar yapılan haritalar ne surette yapılıyordu; birim fiyatla mı, götürü mü?

O zaman Karadeniz, Konya, Afyon hepsi karma kaşık çıkardı. Yüzde 60'lara varan tenzilatlarla bu işler kapışılırdı. Bunun için 1982 yılından itibaren İller Bankası bü-

tün gücünü göstererek yeni uygulamalar getirdi. Kurumlarımız var, kuruluşlarımız va., onları bir şeye inandırıp onu uygulamak hakikaten mesleğimizin iyi anlaşılmadığını sayın arkadaşımın ifade ettiği gibi, anlaşılmadığı bir çevrede ne derece kolay olacağını yüksek takdirlerinize sunuyorum.

Buna rağmen biz, bütün çabamızla birim fiyata dönüştük, arzalı, ağaçlı, sık yerlerde haliyle poligon adedi, vesaire diğer ölçümlerden dolayı bir artış oldu.

Bu tatbikatı uygularken, haritacılık bir dürüstlük mesleği, bir ahlaki değerdir. Bunun ne kadar iyi uygularsak, bunun ihalesini yapan, işveren kişiler de o kadar kolaylıkla sizin sorunlarınızı çözer. Eğer bugün, yeni İhale Yasası çıktıktan sonra Bankamızca bir uygulama yapmamış olsaydık, gene tenzilatların 60-70'in üzerine çıkacağını gayet rahatlıkla tahmin ediyoruz.

Bir laf vardır, "Sezar'ın hakkını Sezar'a vermek gerekir"denir. Onun için özel sektörden, özel sektörün gücünden bahsederken, Türkiye'de özel sektörün nasıl geliştiğini, ne şekilde geliştiğini, hangi dairenin, hangi kuruluşun buna öncü olduğunu ifade etselerdi kendilerine teşekkür edecektim.

Bilebildiğim kadarıyla Türkiye'de, 1949 yılından, İller Bankası'nın kuruluşundan itibaren özel sektöre iş veren yegane kuruluş İller Bankası olmuştur; tabii çeşitli istisnalar vardır.

Bu arada, 1950'li yıllarda süratle 25 binlikler ve 5 binlikler çıkarıldı. Bunlar DSİ tarafından çıkarıldı ve bunların nirengi işlerinin sonucunu hepimiz biliyoruz ve Sayın İhami Beye katılıyorum.

Ben, daha fazla vaktinizi almayalım. Ne sorunlar varsa dinledik ve elimizden geleni yaptık mı yapmadık mı; bu tabii ki Sayın Andaç Beyin ve diğer ilgili arkadaşların takdirlerine kalmıştır.

Bugün öyle bir duruma geldik ki, her belediye ne olursa olsun işi bugün verip yarı almak istiyor. Onun için müddet konusunda hassasız. İstanbul Belediyesinin çıkardığı işlerdeki müddetlerle, İller Bankası'nın çıkardığı işlerdeki müddetleri kıyaslarsanız, ceza uygulamalarını da kıyaslarsanız, buna rağmen özel sektör gidip oradan iş alabiliyorsa, demek ki, çok büyük bir özel sektörümüz var ve bununla da iftihar ediyoruz.

Fazla vaktinizi almayacağım, hepimize teşekkür ederim efendim. (Alkışlar)

Başkan — Teşekkür ederim Sayın Arslan. Efendim, başka sorusu olan arkadaşım var mı? Sayın Asri Ünsür, buyurun.

Asri ÜNSÜR — Sayın Divan, Muhterem Arkadaşlarım, sözlerime başlamadan önce hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın meslektaşımız gayet mühim bir konuya temas ettiler. Türkiye'deki harita sektörlerinde ellerinde mevcut dışarıdan divizle gelmiş, satın alınmış, milyarların yattığı aletler kapıların arkasında acaba tam kapasite ile çalışıyor mu? Ben bu konunun biraz daha açılmasını isterim, açmadılar; belki biraz daha konuları ve durumları buna müsait değildi; kendilerini mazur görüyoruz, izin verirlerse ben açacağım.

Türkiye'de her devlet kurumuna yapılan yatırımlar, bu milletin fakirinin, zengininin verdiği vergilerle olmaktadır, ama ne yazık ki Türkiye'deki bürokrasi bazı konularda kendilerini bir duvarın arkasına saklamayı uygun bulmaktadırlar.

Bununla herhangi bir kuruluşu kastetmiyoruz. Bu kuruluşların bir kısmı kendile-

rini yasaklarlar, işi geçiştirmeye çalışıyorlar. Bir kısmı da, memleketin güvenliği, emniyeti dolayısıyla geçiştiriyorlar ki, bugün artık günümüzdeki haritalardaki değerlerin gizliliği, emniyeti diye bir şey kalmamıştır. Adam geceyansı lazer ışınlarıyla hesap yapıyor, Kaddafi'yi çadırında vuruyor, geliyor İngiltere'den, Okyanus'tan uçağını kaldırıyor ve bombalıyor. Demek ki, Kaddafi gibi sıkı bir rejimdeki yerin koordinatını hesaplayıp vurabildiğine göre, Türkiye'de koordinelerin gizliliği diye bir şey kalmamıştır. Evvela meslektaşlar olarak bu gizlilik sınırını yıkmamız ve aşmamız lazımdır. Artık mesleğin gizliliği olamaz, bu teknik bir ilimdir.

1930'larda, 1940'larda belki gizlilik mühimdi, yani bir haritayı ele geçirdiğin zaman bazı şeylere hâkim olabiliyordun. Ama şimdi bunun bir önemi kalmamıştır. Bu bakımdan elbirliği ile bu Kurultayın bu konunun üstüne gitmesi lazım. Bir.

İkincisi; bugün dünyanın hiçbir yerinde haritalar, sivil maksatlı haritalar askeri kişiler tarafından yapılmıyor. Ama Türkiye'de kanun vardır, bu kanun 1961 Anayasasının getirmiş olduğu ortam içerisinde hazırlanmıştır. Aradan 26 sene geçmiştir. 1961 Anayasasını 1982 Anayasası ortadan kaldırmıştır zaten, yok saymıştır. O günkü şartlar içinde doğru olan kanunlar artık bugünkü şartlar için doğru değildir. Bu kanunun da gözden geçirilmesi gerekir. Milli bütçeden bu konuda yapılan yatırımlar ve kaynaklar benim kanaatimce heder edilmektedir. Bu konu açıklığa kavuşturulmalıdır ve devletin milyarları ölü yatırım şeklinde kalmamalıdır. Bu cihazlarla sivil sektör olarak ve açık bir şekilde istifade edilmelidir. İşte bu büyük teknik kurultay böyle konuların üstüne gitmek zorundadır.

Arkadaşlarımızın özel sektörün halinden yakınmaları doğrudur. Ama bu özel sektörün hatalı davranışlarından kaynaklanmıyor. Ortada özel sektöre iş veren kaynaklar mahdud, bunların başında İller Bankası gelmektedir. Az iş çok talep olduğu zaman, elbette rekabet olacaktır, yığılmalar olacaktır, karnı tokluğuna çalışılacaktır. Zarar edilecektir, becerebiliyorsa kâr da yapabilecektir. Bu ticaretin tabiatında var. Onun için mesleğimizde iş sahaları açmak durumunda ve zorundayız. Türkiye'de bugün mesleğimizin en güzel çalışma alanlarından birisi, imar uygulamalarıdır. Bu meseleye sahip çıkıp, bu konu üzerine gitmek ve vatandaşın arsa konusuna çare bulmak hepimizin başta gelen görevidir.

Bir diğer konu, belediyelere haritaların çabuk verilmesidir. Bu, meslek için yüzkarası bir olaydır. Bunun üzerine hocamızın ve meslektaşlarımızın gitmesi gerekir. Harita ile ilgisi olmayan bir belediye başkanı, benim yapmış olduğum haritayı cart diye yırtıyorsa böyle, bunu yapamazsınız diyelim. Nasıl bugün inşaat projesine inşaat mühendisi veya mimar olmayan birisi imza atamıyorsa, harita yapmak için de kanunen hiç kimseye verilemez. Verirse de geçersizdir. Belki bu konuda Anayasa Mahkemesine dava açılrsa, bu dava kazanılır ve belediye başkanlarının yetkisi alınır. Belediye başkanı kendi belgesinde Belediye Kanununun verdiği yetkileri kendi statüleri dahilinde kullanabilir. Ama bir mühendis olmayan belediye başkanı mühendis yetkisi kullanamaz, verilemez; verilmişse de yanlıştır.

Onun için zamanında bu kanunların böyle alelacele çıkarılmış olması, bazı konularda mevcut yönetimi yanlış icraatlara sevk etmiştir. Bu yanlışlardan bir tanesi de, 2981 sayılı Kanunun uygulamasındaki çelişkilerdir. Evvela harita ve kadastro mühendislerinin yapması gereken ölçü ve planlar ve bunların altındaki imzalar, iş sıkışınca kalfasından tutun elektrik mühendisine, makine mühendisine, hiç alakası olmayan kişilere; avukatla-

ra varıncaya kadar yeminli bürolar açılmış, bu yeminli bürolar vatandaşın 20 binden başlayıp 100 bin liraya kadar paralarını almışlardır. Bu da memleket için büyük bir kayıp ve israftır. Bunda da meslek camiamızın sesinin çıkması gerekirdi. Bu da maalesef çıkmış mı çıkamamış mı, biz de duyamadık. Bilemiyoruz. Çünkü tatbikat öyle hızla gelişiyor ki, yanlışlıkları ve çarpıklıkların peşinden yetişmek, onların önünde durmak mümkün olmuyor. Yani bugünkü yönetimin teknik kurutlaylara, teknik toplumların memleket sevgisiyle önerdiği fikirlere kulak açması, kulak kabartması ve bunları dikkatle izlemesi gerekir. Benim tavsiyem budur.

Öyle, ben yaptım oldu, ben çıkardım oldu; hiçbir şey olmaz. Günün birinde bunların olmadığını ve milletin bu 2981 sayılı Kanun dolayısıyla milyarlarca lirasının çarçur edildiğini görecektir. Yeminli büro uygulaması dolayısıyla, imar uygulaması işleri aldı; yeminli büroların yaptığı işlerin hiçbir işe yaramadığını ve paralarına yazık olduğunu göreceğiz. Eğer vatandaşın hukukunu teşvik etmek istiyorsanız, bir makbuz yeterli. Ne lüzum vardı yeminli büro yapacak? Ne yaptı yeminli büro? Hangi tapu verildi, nasıl verildi, ne oldu?

Bunun aslında bu kürsüden değil, Meclis kürsüsünden dile getirilmesi, muhalefetin vatandaşın hukukunu koruması gerekir ama ne yazık ki o kürsüden de memleketin milli davalarda, bu milli konularında, vatandaşın topyekün menfaatinin icap ettiği konularda sesi çok zayıf oluyor.

Beni dinlediğiniz için hepinize teşekkür ederim. (Alkışlar)

Başkan — Teşekkür ederim Sayın Aslan. Ben konuşmacı arkadaşlardan özellikle rica edeceğim. Biraz daha kısa olması. Aslında değindikleri konular çok önemli, fakat bizim de elimizde bir program var; 17.30'da bitirmemiz gerekiyor. Saat 18.30'da bir tiyatro uygulaması var. Bu yüzden bu soruların da yanıtlanması gerekecek. Özellikle rica ediyorum: Bundan böyle daha kısa olacak şekilde rica ediyorum.

Sayın Tahsin Tokmanoğlu, buyurun.

Tahsin TOKMANOĞLU — Sayın Başkan, Kıymetli Arkadaşlarım, ben İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesinde Jeodezi bölümündeyim. Kendi yaşantımdan bir iki olay anlatarak konuya gireceğim.

1950 yılında Kastamonu'nun Taşköprü ilçesinde Orman Bölge Şefi olarak çalışıyordum. Birgün dediler ki Ankara'ya gel. Geldim. 3 ay kadar 4-5 tane harita subayının emrinde kurs gördüm. Ondan sonra kura çekerek araziye gittik. Orada uzun bir mücadele ile haritasını yaptık. Gördüm ki İnebolu'dan Rus sınırına kadar olan Karadeniz sahilinde, şayet bir savaşa girseymişiz, savaşta kullanacağımız haritayı kim çizecek. Bu ne demek? Ankara'ya döndükten sonra Harita Genel Müdürlüğü'ne ve daha birçok yetkililere sordum, niçin buranın haritası yapılmamış, İkinci Dünya Savaşı'na girseydik nice olurdu halimiz dedim. Yetkililerden bazıları, daha yıllarca yapılmazdı ama, bereket Amerikalılar zorladılar da, niye şimdiye kadar buranın haritası yapılmamış dediler, ondan sonra harita yapıldı.

Bundan sonra arkadaşlar ben 5 sene Ankara'da harita yaptım. Çorum'un İskilip kazasında, Giresun'un Ünye ilçesinde, güneyde Adana'nın sahil şeridinde, batıda Nazilli'de Madran Dağında harita yaptım. Her seferinde buraya geldiğim zaman, tanıştığımız hartacı arkadaşlar, siz niçin harita yapıyorsunuz diyorlar. Kendi mesleğimize dönelim, ormancılık yapalım. Ormanda haritacılık yapmak, çok nirengi kurulmasını gerektiriyor;

birçok ağaçlar nirengi noktası yapılmasını gerektiriyor. Bu yaptığımız ölçüler standardı tutmuyor. Aman bizi bundan kurtarın dedi. Fakat hiç kimse kurtarmadı. Ormanlık arazide 5 binlik harita yapımına devam ettirdiler. Bugün Türkiye'nin 5 binlik haritalarının bin tanesini ormanlar yapmışlardır. Yaptığımız işten, tekrar ediyorum, memnun değiliz. Ağır bir iş, ayrıca bir sürü de azar işitiyoruz. Bundan dolayı üzgünüz. Bu azarı ıslitmemek istiyoruz. Memleketin ihtiyacı diyerekten çağırıyoruz, hem zor işte uğraştırıyoruz, hem de bu azarları işitiyoruz. Birbirimize sırtımızı vererek, harita mühendisleri, orman mühendisleri birbirimize yardımcı olmamız gerekirken, birbirimizi tenkit etmek hiçbir zaman fayda sağlamaz. Gönlüm arzu ediyor ki, buna bir çare bulalım.

Orman kadastroundan bugün ormanlar memnun değiller. İstiyorlar ki harita mühendisleri bu işi üstümüzden alsınlar, kendileri toplansınlar, onlar da tüm ormanları bundan kurtarsınlar. 2-3 sene önce Orman Genel Müdürlüğünden beni çağırdılar, dediler ki bu orman kadastro işlerine bir yön vermek istiyoruz; sen hocamız olarak bize yardımcı ol. Geldim, Halim Çorbacı'ya gittim. Biz orman teşkilatı olarak sizden rica ediyoruz, orman kadastro işinin ne kadarını alabilirsiniz, hepsini alırsanız çok memnun oluruz. Bu işin tamamını, hiç olmazsa bir kısmını siz alın. "Hiçbir kısmını alamayız, biz kendi işimizi dahi yapamıyoruz." dediler. Birçok defalar yine Kadastro Genel Müdürlüğüne danışarak bu işi yapmaya çalıştık. Harita mühendislerinin sayıları az olduğu için, ormanda tabii ki çalışmazlar. Nafile ümitlenmeyin dediler.

Şimdi arkadaşlar, biz iyi yaptık, kötü yaptık, şöyle yaptık, böyle yaptık; fakat ormanların bir hayli kadastrounu yaptık. Bu sesepten dolayıdır ki, ormanların birçoğu yağma edilmekten kurtarılmıştır. Bugün mahkemeye gittiğiniz zaman ormana sataşan vatandaşın aleyhine açtığımız davaya dayanak olarak "Bu yer filan tarihte ölçülmüştür, ölçüsü şudur, tapuya kaydedilmiştir, tapusu budur" diyebiliyoruz. Tenkit edilebilir, tartışılabilir ölçüsü o ayn. Fakat arkadaşlar, Türkiye'nin meralarının ölçüsü hiç yapılmamıştır. Gönlüm arzu ederdi ki, Orman Genel Müdürlüğü'nün benzeri meralar için kurulsun. Devlet malı olan meralar korunsaydı. Pratikte çalışan birçok arkadaşımız diyor ki, 40 yerde devlet malı mera kalmamıştır, hepsi yağma edilmiştir. Çeşitli oyunlar ve dalaverelerle meralar yok edilmiştir. Türkiye'nin meraları çok küçülmüştür, et fiyatlarının artışında da en önemli etken budur. Bu ülke ister istemez birgün Türkiye'nin neresinin orman olması gerektiğini, neresinin mera olması gerektiğini tespit edecek, ona uyacaktır. Tekrar tekrar rica ediyorum, dün şöyle bir söz söylendi: Bugün Türkiye'deki 16 bin köyün kadastro yapılmamıştır, bunun 10 bin tanesi orman bölgesi olduğu için gidilmiştir. Halbuki Orman Genel Müdürlüğü şunu sağlamıştır: Nereye Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü'nün bir komisyonu gelirse, bizim ordaki arkadaşlar orman sınırını, ister görmüş olsun ister görmemiş olsun, komisyona göstereceklerdir. O komisyon, vatandaş Ahmet'in Mehmet'in sınırını nasıl gözükyorsa orman sınırı da aynı şekilde ölçülebilir, görünebilir. Orman Genel Müdürlüğüne ben daima şu sözü söylerim: Hazır kadastro komisyonu gelmiş, bütün araziye ele almışken, orman sınırını da göstersek bundan daha iyi ne olabilir? Bundan yararlanmamız lazım. Çok şükür o genelgeyi de çıkarttık. Orman Genel Müdürlüğü içerisinde, bugün herhangi bir yere Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü'nün herhangi bir komisyonu gitti miydi, orman teşkilatı orman sınırını göstermek zorundadır.

Şimdi son günlerdeki çalışmamıza gelelim: Tapu Kadastro Genel Müdürlüğünde olduğu gibi, Orman Genel Müdürlüğünde de orman kadastro işini ihaleye verme yollarını arıyoruz, bunun için çalışıyoruz. Gönlümüzün istediği şudur sayın arkadaşlar, hepimiz

bu memleketin evladıyız, ülkemizin bir an önce kalkınmasını, yükselmesini istiyoruz. Doğal kaynaklardan yararlanmayı istiyoruz. Dün konuşan doçent arkadaşımız Kadir Erdin orman kadastroundaki aksaklıkların bir kısmını anlattı. Yarın da bir kısmını ben anlatacağım. Birbirimize yardımcı olalım ve bu ülkenin kalkınmasını sağlamaya çalışalım. Birbirimizi batıracak şekilde konuşmayalım. Çok teşekkür ederim. (Alkışlar)

Başkan — Teşekkür ederiz Sayın Tokmanoğlu. Buyrun Sayın Erdal Köktürk.

Erdal KÖKTÜRK — Teşekkürler Sayın Başkan. Fazla zaman almamak için koşarak geldim. Genelde yakınma olarak kullanılıyor gibi geldi. Panelin ismine bakıyorum, konuşmalar biraz ters. Panel harita ve kadastro mühendisinin ülkemizdeki yeri, işlevi, potansiyeli. İmar affı değil. Orada çok değişik konular değil, olmaması gerekiyordu.

Harita kadastro mühendisliğinin, mühendislerinin sorunları çok büyük, kişi olarak büyük. Çok kısa konuşmak için, ya da çok soru da olabilir; var olan sosyo-ekonomik, politik koşullar içerisinde bireylerin etkinliklerinin düzeyi, o bireyin yer aldığı topluluğun gücünü artıracaktır. Sektörümüzde çeşitli konularda önemli uğraşlar veren, değişik kurumlarda yer alan yetkili üst düzey kişilerin harita kadastro mühendisi olan bu kişilerin arasında dil ve düşünce birliği yoktur. Politika alanında, ekonomi alanında, düşünsel anlamda çeşitli tasarımların geliştirilmesinde; sanat, edebiyat, müzik ve benzeri konularda harita ve kadastro mühendisi olan kişilerin yapısı nedir, ne üretiliyor? Kişilik olayı, insan yaşamının aynası oluyor ve özünü oluşturuyor. Çok değişik yelpazelerde görüyoruz ki, yer alan bu kişilerin çoğu zaman bencil ve çıkarıcı davrandıklarını da çok gözlemliyoruz. Kendimizi dış dünya, dünya ya da Avrupa'yla karşılaştırırken, kendi mühendis olarak, harita mühendisi olarak kendi özümüzü, benliğimizi yeteri kadar gözlemleyebiliyor muyuz? Kurultay kapsamında bu akşam tiyatro var, perşembe akşamı hafif müzik konseri var. Yanlış anlamayın, gerçek potansiyel burada değil, oralarda ortaya çıkacaktır.

Güzel bir söz anımsıyorum: Oyları ya da kişileri saymayın, tartın, ağırlığımız nedir; kişi olarak ağırlığımız nedir, harita ve kadastro mühendisleri olarak toplumda ağırlığımız nedir? Sunu yeteri kadar biliyor muyuz? Aynı zamanda bu konuda kişilere düşen görev nedir? Kişilerin sosyal yaşamdaki etkinlikleri, bağlı buldukları meslek ortamının da gelişmesine önemli katkılar sağlamayacak mıdır? Bugüne kadar, demin çok eskilerden parlamentoda yer almış saygıdeğer bir üyemiz de belirtti: Parlamentoda dahi, üst düzeyde mesleğimizin çıkar ve gereksinmeleri için mücadele eden kaç kişi var, kaç üyemiz var? Bir yığın sorunlar gündemde. Acaba, bir de şöyle bir konu var, herkes Odadan çok yönlü beklentiler içerisinde. Şunu düşünüyorum, acaba üyeler Odaya ilişkin görevlerini yeteri kadar yerine getirebiliyorlar mı? 420 üyenin adresini bilmiyoruz. Ülkede 2719 harita kadastro mühendisi vardır, 420 tanesi nerededir? Kapıya astık, bunlar bilinmiyor, kayıptır. Deniliyor ki siz bilmiyorsanız orada işiniz ne? Kişinin kendi sorumluluğu ile kişinin topluma ilişkin sorumluluğunu zannediyorum birazcık karıştırıyoruz gibi geliyor bana. Kurultayın 9 ay süren hazırlığı, bu düşüncelerin temelinde yürümüş ve ilerlemiştir. İnsanların bir şeyler üretmesi isteniyorsa ve bekleniyorsa, o insanlara sosyal olanakların da konulması gerekmiyor mu? İnsanlarımızın bu konularda kendi potansiyellerini ortaya dökmeleri gerekmiyor mu? Amblemimiz çeşitli açılardan değerlendirildi, ne isteniyordu, teodolit mi, mira mı? Ne bekleniyordu? Fakat çok değişik düşünmek zo-

runda olduğumuzu hissediyorum. Bu konularda yapılması gerekenler, kamu kurumlarındaki tüm yetkililerin ve tüm kişilerin kendi sorumluluklarındadır. Panel konuşmacılarından bu konularda da bir şeyler söylemeleri ve üretmeleri, aktarmalarını yürekten istiyorum. Zannediyorum panelin gerçek konusu, gerçek anlamı bu olmalıydı. Zannediyorum, yarın konuşulması gerekenlerin büyük bir çoğunluğu bugün konuşuluyor. İşte kişiliğimizi burada yanlış ortaya koyuyoruz. Kendi potansiyelimizi boşa harcıyoruz.

Saygılarımla. (Alkışlar)

Başkan — Teşekkür ederim. Efendim, buyurun Sayın Korhan Ültan.

Korhan ÜLTAN — Sayın Başkan, bir konuda açıklama getirmek istiyorum. Müsadenizle.

Ben 1984 yılında bir kamu kuruluşundan istifa ederek serbest çalışmaya başladım. Hemen teşkilatlanıp yüklenici olarak bir şeyler yapma çabası içerisine girdim. Bu sırada memleketimizin yatırımcı kuruluşlarından TCK'nın değişik bir ihalesi oldu. 250 kilometrekarelik nirengi ve nivelman işiydi, süre çok kısaydı. Rağbet çok azdı, yüzde bir indirim ile aldık. İkinci olarak DSİ'nin 14 bin hektarlık harita alım işi, süre 3,5 aydı. Yine rağbet çok azdı. Yüzde bir indirim ile aldık. Yine İzmir Büyükşehir Belediyesinin İzmir Metropolitan nirengi şebekesi işi ihalesi oldu. Yine yüzde bir indirim ile aldık.

Sonuç olarak ben iki senelik meslek hayatımda İller Bankasından 12 iş, diğer kuruluşlardan 5 tane çok küçük indirimli iş aldım. Bunu şunun için ifade ediyorum; Türkiye'de harita sektörüne yeni bir boyut getirmek için firma olarak büyük mücadele verdik. Sayın meslektaşlarımız bizim çok küçük indirimle aldığımız bu işlere rağbet etmediler. Çünkü kâr etmek mümkün değildi, fakat bu işlerin de yapılması gerekirdi. İhale yapan kurumlardaki meslektaşlarımız ihale konusu işi kendi amirlerine götürüyorlar. İhale karar çıkartıyorlar. Fakat birim fiyat düşük diye yükleniciler rağbet etmiyor. Olmaz böyle şey. Bu işlerin mutlaka yapılması gerekir. Bizim yaptığımız bu işlerde de kazanç olmadı. Fakat işler zamanında teslim edildi. Yanlış anlaşılmasın, tek amacımız vardı. Bu zor işlerin özel sektör tarafından yapılabileceğini ispatlamaktı.

1950-1960 yıllarında DSİ Genel Müdürlüğü ihaleler yapmış, müteahhitler başarılı olamamışlar, mahkemelik olmuşlar. 1986 yılında yeniden ihaleler düşünülmüş, Bölge Müdürlükleri çekingen, Ankara çekingen, yükleniciler bu harita işini başarabilirler mi, yoksa yine başarısızlık mı olur diye. İşte biz bu çekingenliği değiştirmek, yani özel sektörün de bu işi yapabileceğini ispatlamak için gayret sarfettik ve 3,5 ayda 14 bin hektar harita alımını bitirdik. Diğer işler de aynı şekilde bitirildi.

Her yıl Bakarlıklar Koordinasyon Kurulunda, burada temsilcileri olmayan bir askeri kurumun temsilcileri ile harita isteği olan kurumların temsilcileri arasında görüşmeler yapılıyor. 800-1000 pafta arasında 1/5000'lik harita alımı işi, yani harita sektörünün yüzde 80 işi kamu kuruluşu tarafından yapılıyor. Özel sektöre yüzde 20'lik iş kalıyor.

Bu intibayı yıkmak için, yani o kamu kuruluşunca yapılan işlerin de artık özel sektör tarafından yapılabilir imajını yerleştirmek için bu işlere girdik. Yoksa Sayın Andaç Beyin dediği gibi bu işlere girilmeseydi, bu işler özel sektör tarafından yapılmazdı, kamu sektörü, kendisi teşkilatlanıp, kendisi yapacaktı. Biz özel sektörün gücünü göstermek için bu işlere talip olduk ve bitirdik.

Bir konuya daha değinmek istiyorum; Türkiye'de harita birim fiyatları düşüktür. Harita birim fiyatları sadece İller Bankası'nda üretilir. Başka merci yok. İller Bankası haklı olarak kendi ihale ettiği konulara ait birim fiyatları üretiyor. Başka konuda birim fiyat üretilmiyor. İdare ne yapsın, kamu kuruluşu ne yapsın? Şu ihaleyi yapacağız, şöyle bir iş var, birim fiyatlar var mı deniliyor. Bakıyorsunuz birim fiyat bulamıyorsunuz. Çünkü iş değişik. İller Bankası birim fiyatlarını veriyorsunuz, üretiyorsunuz. Odamızın çalışmaları var bu konuda fakat yetersiz, başka bir kuruluşun da yok. Özel sektörün kendisi de bu konuda çalışma yapmıyor. Yani böyle bir olaya sahip çıkılmalı mı çıkılmamalı mı? Yani birim fiyatlar konusunu kim çözecek?

Ben özel sektör mensubu olarak, özel sektörü daha da güçlendirelim diyorum. Fakat yatırım yapma korkusunu taşıyoruz. Yani bizim mesleğimiz iki dudak arasında. Bugün devlet, hükümet harita ve imar konularına önem veriyor. Bizler doktor gibi değiliz, herkes hasta olabilir. Fakat harita ve imar planı işlerinin önemsenmediği dönemlerde her şey bitiyor, milyonlarca liralık yatırım, bürolar elemanlar hepsi açıkta kalıyor. Dolayısıyla bunun korkusunu duyuyoruz. Daha fazla yatırım yapma isteğimiz var. Dışarıda sergide aletler sergileniyor. 50-60-70 milyon. Bunları almak istiyoruz. Bunlar bizler için büyük yatırımlar, özel sektör olarak güçlenmemiz ve kuvvetlenmemiz bir yerde iş güvenliği taşımamızla mümkündür.

Saygılarımı sunarım.

Başkan — Teşekkür ederim. Efendim başka soru yoksa, yanıtlara geçeceğiz. Efendim saat 17.30, normal olarak bu anda bitmesi gerekiyor. Ancak yanıtlayabiliriz tahmin ediyorum. Buyrun...

— Sayın Başkan, Sayın dinleyenler. Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü özel sektöre açılma aşamasında. Ben meseleyi şöyle koymak istiyorum. Bu sene eğer bu özel sektöre açılmaya ulaşabilirse, onu da ifade edeyim; burası bir devlet kuruluşu. Özel sektöre hizmetlerin bir kısmını yaptırmaya yetkili kılan kanunlar da 3886 sayılı Kanun, İhale Kanunu dolayısıyla yürürlükten kalkmıştı. Şunu da huzurunuzda ifade etmek istiyorum: Tapu Kadastro Genel Müdürlüğüne bakmakla görevli Sayın Bakanın ısrarlı tutumu karşısında, Devlet Planlama Teşkilatından, Maliye Bakanlığından ihaleye çıkma izni aldık. Bu zaten ifade edildi. Ben şunu ifade etmek istiyorum: Bu sene gerek Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü ve gerekse özel sektör imtihana çıkıyor. İşin kapasitesi önemli değil. Kabuğu patlatmak önemli. 30 yıldan beri, 1950 yılında bir ihale yapıldı Devlet Su İşleri'nce. Ondan sonra sanıyorum bir ürkeklik oldu. Ben o yıllara yetişmedim ama, sanıyorum başarısız oldu. O halde bu sene 600-800 veya mekânına bakmadan biz bu kabuğu patlatabilirsek, özel sektörde imtihanı verebilirsek, hatta şimdi ifade edeyim, şöyle de koyduk meseleyi; bugün hangi harita gerekliyse özel sektöre üretmek bunu. Yani devlet eliyle yaptığımız bugüne kadarki haritaları bir tarafa iterek, çağın haritasını özel sektöre üretmek niyetimiz var. Harita kadastro bilgi sistemi içerisindeki o bazı bilgileri içerecek harita üreteceğiz. O bakımdan bizi biraz bu konuda hoş görmenizi de isteyeceğim.

Bir konuyu izin verirsiniz açıklayacağım. Sayın Tokmanoğlu Hocamla, Halim Beyle görüşürken Sayın Genel Müdürle, ben de oradaydım. Mesele şu: Konuşmalar, belki Sayın Hocamın yanlış almış olabilir, yani Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü olarak bir ku-

rum bir kurumun hizmetine sahip çıkamaz. Orman Genel Müdürlüğüne de orman kadastrosu hizmeti bir kanunla verilmiş. Bir nezaket çerçevesi içerisinde denilmiş olabilir ki, Sayın Hocam yani bizim Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü'nün zaten işi çok. İş yok da işe talip oluyor gibi bir duruma düşmememiz için belki de böyle bir konuşma olabilir. Yoksa yapamayız, edemeyiz diye aslında kurum, kuruma görev verilir, kurum yapar.

Çok saygılar sunuyorum efendim. (Alkışlar)

Başkan — Teşekkür ederim. Yanıtlar kısmında ilk soru Sayın Arslan'dan. Bu konuda Sayın Adiloğlu.

ADİLOĞLU — Değerli Arkadaşlarım, ben konuşmalarında başkalarını değil, kendimizi iğnelemeliyiz dedim, bu tabiri kullanmadım ama bu anlama gelen ifade benim oldu. Bir de konuşmalarında bir meslek kuruluşunu veya teknik olarak herhangi bir şeyi kastetmek istemedim. Ancak bizim haritacılık mesleğiyle ve son günlerde özellikle HAKAR Projesi dolayısıyla daha da gündeme gelen çok yönlü harita kadastro bilgi sistemi ile, diğer faaliyetlerin yaptığı ara kesit üzerinde konuşmaya çalıştım. Bu ara kesiti düşündüğümüzde de, Sayın Doç. Gürkan'ın söylediği gibi, en az 20-25 tane faaliyetle ara kesit teşkil ettiğimizi açık olarak görüyoruz. Dolayısıyla orman derken, biz ormana karşımayız, bizim mesleğimiz değil; ama bu meslekle ara kesit yaptığı yerde hassas olarak durmamız ve karşılıklı olarak fikirlerimizi ortaya koymamız gerekir. Hatta geç bile kalınmıştır. Biz bu faaliyetlerinden dolayı diğer kuruluşlara yardımcı olmak istiyoruz. Ayrıca onların da bize, bizim faaliyetlerimiz sırasındaki ihtiyaçlarımızda yardımcı olmasını bekliyoruz. Lütfen Sayın Tokmanoğlu Hocamın buyurduğu gibi, bir azarlama veya buna benzer bir şey düşünmemenizi özellikle rica ediyorum. Bilakis sizin değerli açıklamalarınızla hem şehsen, hem de meslektaşlarımız adına fikirlerinizi de böylece öğrenmiş olduk. Teşekkür ederim.

Bundan sonra, Sayın Nazmi Aslan Bey'in de bu çerçevede değerlendirmesini rica ediyorum. Ayrıca halihazır haritada karmaşa lafını zannediyorum etmedim. Haritada bir karmaşa yoktur. Ama genel olarak Türkiye'de harita kadastro bilgi sistemi, bunun tarifini yapmışsak, burada büyük karmaşa var. Burada bir aşure meselesi var. Bu aşurede bir grip faaliyetler var. Halihazır haritayı günlük olarak tutamadığımızı dikkat çekmek istiyoruz. Yoksa büyük ihtiyacı karşılıyor. Esasında bütün bu faaliyetlerin esaslı bir sisteminin şimdiye kadar oluşmamasından ilaveten, yeterli derecede hizmet üretilmemesinden kaynaklanmıştır. Her ihtiyaç bir şekilde doldurulur. Bütün olaylarda bu böyledir. Ayrıca bütün olaylar, bileşik kaplarda olduğu gibi belirli bir seviyede dengelenir. Bileşik kaplarda herhangi bir kabı yüksekte tutamazsınız. Gerek teknik olaylarda, gerek sosyal olaylarda bu genel olarak değiştirilebilir. Büyük boyutlu değiştirilebilir. Bir tarafından tutarak herhangi bir olayı yüceltmeniz mümkün değildir. Bunları arz etmek istedim.

Bu arada konuşmam sırasında atlamışım; bir de üniversite olarak üniversitelerimizin de gene kendi kendilerini bir gözden geçirmelerini; toplumun tekniğin ihtiyaçları nedir, araştırma geliştirme işleri yapılabiliyor mu? Bana göre üniversitelerimiz yalnız öğretim yapabilmektedir. Üniversite tek boyutlu değildir. Öğretimden çok araştırma ağırlık basar. Şimdi ülkemizde 4 üniversitemizde jeodezi, fotogrametri bölümü vardır. Bunların bir araya gelip meseleleri tartıştığını, ülkemizin ihtiyaçlarına göre nasıl bir eğitim-araştırma düzeni uygulanması gerektiğini görüşüp kararlaştırmaları gerekir. Ben sabırsızlıkla

bekliyorum. Böyle bir çalışmayı ve böyle bir politikayı tespit ettiklerini duymak istiyorum. Teşekkür ederim. (Alkışlar)

Başkan — Teşekkür ederim. Buyurun Sayın Kaynak.

KAYNAK — Zamanın kısalığı nedeniyle çok kısa bir açıklama yapmak istiyorum. Sayın Nazmi Aslan'a bana katıldığı için teşekkür ediyorum. Hiç olmazsa hakkımı verdiler. Ben de onların hakkını vermek istiyorum. İller Bankası'nın gerçekten harita camiasında bir yeri, bir yurdu var, bir varlığı var. O da bir ekoldür.

Yalnız huzurunuzda hemen aklıma gelen birkaç kişiyi rahmetle anmak ve saymak istiyorum. Sayın Avni Par, Sayın Lütfü İman, Sayın İ.Hakkı Topograf, Sayın Halim Servi. Bunlar yakın zamanda aramızdan ayrılan, Türkiye'nin büyük haritalarını yapan, büyük müteahhitlerdir. Geriye ne bırakıp gitmişlerdir borçtan başka. Sayın Korhan Ültan'a şunu sormak istiyorum: Eksik olmasınlar, dünyanın işini yaptılar, gerçekten yaptılar. İzmir'e gittiği zaman sayın arkadaşım Efes Oteli'nde kalıp bir duble viski içebiliyorlar mı? Beyler, sorun burada. Sayın Erdal Köktürk, karnımız tok mu ki sanatla uğraşalım arkadaşlar. Bunu sorsun. Hepimizin genel bir kültür noksanımız var ve ilgisizliğimiz var. Şunu söylemek istiyorum arkadaşlar, yıllardan beri bunu söylüyorum. Beni bağışlayın, dün kokteyle kaçınız eşinizi getirdiniz? Bana bunun cevabını verin. Akşamki tiyatroya kaç kişi bilet aldı? Önce para olarak, seviye olarak kültür azlığımızı yükseltelim. Mesleğin saygınlığı buradan başlıyor. Böyle algılıyorum.

Saygılar sunarım. (Alkışlar)

Başkan — Teşekkür ederim. Sayın Gürkan, buyurun.

Onur GÜRKAN (KÜ) — Değerli Meslektaşlar, kusura bakmayın ben yine yansıyı kullanacağım. Aslında sözlerim herhangi bir soruya cevap vermek şeklinde olmayacak. Fakat ilk konuşmamdan sonraki bazı tartışmalara kaynak olan bir konuya açıklık getirmek istiyorum. O da şu: Özellikle özel sektördeki arkadaşlar, benim bir cümledeki bir hususu dile getirdiler. Dediler ki, ürettiğimiz faydanın karşılığını alabiliyor muyuz, alamıyor muyuz? Tartışma konusu halindeki bu konuya küçük bir açıklık getirmek istiyorum. (Şekil 6 tekrar yansıda görünür).

Herhangi bir faaliyetin dış etkilerinden söz ederken "TALEP"i örnek olarak vermiştim. Talepte da -kısıtlayıcılar olarak- faaliyetin üretimi ile ilgili kalite, maliyet ve hız faktörleri vardır. Bu kısıtlayıcılar taleple birlikte dışardan verilir. Şimdi, bu kısıtlayıcı faktörleri dışardan verirken -özel ya da kamu kesimindeki bir işletmeye, bir kuruluşa- bu üçünün arasında belirli bir dengenin kurulması şarttır. Eğer bu denge yoksa, arzu edilen şey bulunamaz, alınmaz, bir hizmet boşluğu ortada kalır. Nedir bu kalite, maliyet, hız arasındaki denge? Bunlar birbirleriyle çatışma halindedir. Kaliteyi yükseltirseniz ya maliyet yükselir ya da hız düşer. Yani kaliteyi yükseltirseniz ya maliyetten ya da hızdan ödün vermeniz lazımdır. Süreyi kısaltırsanız ya maliyet yükselir, ya da kalite düşer. Maliyeti düşürürseniz ya süre uzar, ya da kalite düşer. Dolayısıyla bu üçünün arasında bir optimum çözüm vardır. Bu çözümler modellendirilmişlerdir. Şimdi bunların içerisinde örnek olmak üzere, kalite sabit kalmak üzere maliyetle hız arasındaki optimum çözüm nedir? Onu anlatmak istiyorum. (Alttaki şekil yansıda görünür.)

Şimdi dikkat ederseniz belli bir kalitede bir mal ve/veya hizmet üretiminde bu ilişkiyi kurmak için hızı (süreyi) bir ekseninde, maliyeti de öteki ekseninde gösterdim. Buraya iki tane maliyet eğrisi çizdim. Birisi, herhangi bir faaliyette, herhangi bir üretimde, dolaysız olan maliyettir. Yani üretimi gerçekleştirmek için yapacağımız dolaysız masraflardır. Bazı üretimlerde bir başka maliyet daha vardır (dolaylı maliyet). Üretimin sonuçlanması, başka bazı üretimleri geciktirebilir. Bizim mesleğimiz buna güzel bir örnektir. Milyarlık yatırımların -100, 200 milyarlık bir yatırımın- etüt haritası belki 10-15 milyon masrafla yapılabilir, ama o yatırımın etüt haritasını bir yılda yaparsanız yatırımı geciktirmiş olursunuz ve bu gecikmenin maliyeti de iki milyar liradır. İşte optimum (şekil üzerinde iki eğrinin kesiştiği nokta), görüyorsunuz bu iki eğrinin kesiştiği nokta bize belirli bir zaman (A noktası) ve belirli bir maliyet (B noktası) veriyor. Şimdi dış etkiler -kısıtlayıcı olarak- bu optimumdan farklı bir süre verirse -diyelim ki şurada bir nokta (A')- hız ve maliyet bakımından çelişkili bir durum var demektir. Süre aynı ama maliyet iki tane. Bu süreye karşılık, bu iki maliyetten (B' ve B'') herhangi birisini veriyorsak, doğru olmayan bir iş yapıyoruz demektir. Söylemek istediğim şu, arkadaşların yakınmalarındaki -özel sektörün yakınmasındaki- olaylarda sanıyorum haklılık payı var. Verilen süre ile hesaplanan maliyetin standart bir birim fiyat ile çözülmesi mümkün değil. Yalnız dolaysız maliyet düşünülse bile, buna -aynen güçlük farkında olduğu gibi- bir süre faktörünün de değişken olarak eklenmesi gerekir. Örneğin şekildeki A' süresine karşılık B' maliyeti verilmesi lazımdır. Bu konuda söyleyeceklerim bu kadar.

Sayın Adiloğlu'nun benim çalıştığım alanla ilgili bir eleştirisi oldu. Onu biraz açmak istiyorum. Dikkat etmişseniz birikimlerin içerisinde bilgi demiştik, bilgiyi de bir öğretme bir de kullanma vardı. Üniversitelerde bilgiyi veriyoruz, öğretiyoruz, kullanmıyoruz. Yine bilgiyi bir edinme bir de üretme vardır. Ne yazık ki biz sadece edindiğimizi öğretiyoruz, haklıdır kendisi. Bilgi üretimi şu anda üniversitemizde yeterince yapılmıyor. Bu araştırma ile olur, sistemli bir araştırma söz konusu olmalıdır. Ama üniversitelerdeki arkadaşların da bilgi üretmemeleri konusunda haklı oldukları bir husus var. Üretimde kullanmadığımız için içeriden yeni bilgiye talep yok, dışarıdan, üretimi gerçekleştirenlerden de talep yok. Talep olmayan yerde, yalnız merak sebebiyle, anlamlı bilgi üretimi olmaz. Sezgilerle sorun bulup, bilgi üretsek de felsefe yapıyorsunuz, teorik düşünmüyorsunuz diye suçlanıyoruz. Diyalog noksanlığı yüzünden, sorunları ve hangi bilgilerin üretilmesi gerektiğini bilmiyoruz ki ülke koşullarında. Kim bize gelip de şu konuda sorunuz var, bilgi üretimine ihtiyacımız var diyor da biz araştırma yapmıyoruz?

Söyleyeceklerim bu kadar. Teşekkür ederim. (Alkışlar)

Başkan — Çok teşekkür ederim. Ben de iznimize sığınarak çok kısa birkaç cümle söylemek istiyorum. Sayın Oda yöneticileri üye sayımızın 2719 olduğunu belirttiler. Bu rakam Batı Almanya'da yaklaşık 10 katından fazladır. Bizim nüfusumuz yaklaşık eşit ve aramızda de yaklaşık 3 katı olduğuna göre bu sayının Türkiye'de en az 30 katı olması gerekir. Demek ki kısaca sayımız çok az. Harita mühendisi nedir, ne değildir konusunda da konuşmacı arkadaşlarımız açıklamalarda bulundular.